

Nowe elementy w teologii pastoralnej w ujęciu ks. Matteo Campagnaro („Wiara to fascynujące spotkanie”)

Aktualizacja: **16 XI 2025**

- **Syntetyczna baza i autorska aplikacja:** Zasadnicza część książki (rozdz. I–III) ma charakter **syntetyczno-kompilacyjny** – ks. Campagnaro systematyzuje genialne intuicje teologiczno-pastoralne ks. Luigiiego Giussaniego na temat przekazu wiary w zsekularyzowanym społeczeństwie. **Nowatorski wkład autora ujawnia się w części IV**, gdzie przechodzi on od samej syntezy do **próby zastosowania** refleksji Giussaniego w polskich realiach duszpasterskich (ten fragment zawiera oryginalne wnioski i postulaty Campagnaro). Książka stanowi tym samym cenny wkład w dzieło nowej ewangelizacji w Polsce – odpowiada na dostrzegany brak zrozumienia **motywów wiary** wśród wiernych, porządkując nauczanie Giussaniego i kierując je do polskiego odbiorcy.
- **Analogie kontekstu włoskiego i polskiego:** Campagnaro wskazuje na **ewidentne analogie** między sekularyzacją we Włoszech (w okresie powojennym, gdy działał ks. Giussani) a obecnym etapem sekularyzacji w Polsce po upadku komunizmu. Wychodząc z tego porównania, **postuluje zastosowanie metody Giussaniego w Polsce** – przekonuje, że „oświecająca propozycja wychowawcza” mediolańskiego kapłana może okazać się **skutecznym i aktualnym wkładem** w polskie duszpasterstwo. Kard. Kazimierz Nycz potwierdza tę intuicję, podkreślając, że analogie są tak duże, iż książka Campagnaro **jest aktualna dla Kościoła w Polsce** i posłuży m.in. duszpasterstwu akademickiemu.
- **Podkreślenie racjonalności wiary i dialogu z rozumem:** Ks. Campagnaro mocno akcentuje myśl Giussaniego, że wiara chrześcijańska ma charakter **rozumny**, gdyż odpowiada na najgłębsze pytania i tęsknoty ludzkiego serca. U podstaw duszpasterstwa w zsekularyzowanym społeczeństwie powinna leżeć właśnie ta rozumność wiary – zamiast apelować jedynie do autorytetu czy emocji, **należy prowadzić z młodymi dialog na płaszczyźnie prawdy**, odwołując się do argumentów intersubiektywnych, które **przekonują mocą samej prawdy**. Taka strategia odwoływania się do rozumu i sensu (a nie tylko do tradycji czy posłuszeństwa) ma zdaniem autora tchnąć nowe życie w

duszpasterstwo młodzieży w Polsce – pokazując, że wiara jest **sensowną odpowiedzią** na ich poszukiwania.

- **Wiara jako wydarzenie spotkania, nie zbiór nakazów:** Campagnaro (za Giussanim) **ukazuje chrześcijaństwo jako fakt, wydarzenie spotkania z żywą Osobą**, a nie system nakazów moralnych czy tylko tradycję do zachowania. Podkreśla, że **centrum wiary jest osobiste spotkanie z Chrystusem**, które ma charakter fascynujący i przemieniający życie. Taki punkt wyjścia wymaga przesunięcia akcentu duszpasterskiego – **od nauczania abstrakcyjnych zasad do umożliwienia autentycznego doświadczenia Boga** przez młodych. Wiara jawi się tu jako „**zdumiewające spotkanie z Osobą (Chrystusem), która uwalnia «piękno» zmieniające życie**” – doświadczenie to nadaje życiu spójność i sens. W konsekwencji **głoszenie wiary** powinno polegać nie na wymaganiu przestrzegania norm, lecz na zaproszeniu do tego przemieniającego spotkania z Chrystusem.
- **Strategia fascynacji zamiast moralizatorstwa („ryzyko wychowawcze”):** Autor proponuje podejście duszpasterskie oparte na **pociąganiu pięknem wiary**, w przeciwieństwie do tradycyjnego moralizatorstwa. Zauważono, że jego praca to wręcz „**gotowy podręcznik**”, jak skutecznie przekazywać wiarę młodym **przez fascynację Jezusem**, a nie przez sam nakaz. Campagnaro podkreśla, że młodzieży nie da się doprowadzić do wiary poprzez nakazy czy straszenie – trzeba **ukazać im piękno Chrystusa i pozwolić doświadczyć Jego obecności**. Istotne jest wychowanie do wolności: duszpasterz powinien **podjąć „ryzyko wychowawcze”** (termin Giussaniego), dając młodemu człowiekowi przestrzeń na **wolne zweryfikowanie prawd wiary w swoim życiu**. Taka strategia zakłada zaufanie do działania Boga w sercu młodych i rezygnację z kontrolującego, nadmiernie kazuistycznego podejścia.
- **Priorytet „zmysłu religijnego” i antropologii:** Jako fundamentalny postulat ks. Giussaniego (a zarazem Campagnaro) wskazana jest potrzeba **obudzenia w człowieku jego naturalnego „zmysłu religijnego”** przed właściwym przepowiadaniem Ewangelii. Chodzi o odwołanie się do **pierwotnej tęsknoty za nieskończonością i sensem**, która drzemie w każdym człowieku – dopiero gdy młody człowiek uświadomi sobie własne najgłębsze pragnienia i pytania, może zobaczyć, że odpowiada na nie propozycja wiary.

Campagnaro kładzie nacisk na tę **antropologiczną strategię duszpasterską**: ewangelizacja musi „**zaczynać od człowieka**”, od szczerego zatroskania o jego kondycję i poszukiwania. Z myśli Giussaniego wydobywa silne **humanistyczne ujęcie** – prawdziwe chrześcijaństwo to pełnia człowieczeństwa. Świętość rozumiana jest jako stawanie się w pełni człowiekiem żyjącym w prawdzie i relacji z Bogiem. Troska o **godność i pytania każdego człowieka** staje się więc punktem wyjścia duszpasterstwa, co jest szczególnie ważne w dialogu z osobami zlaicyzowanymi (najpierw ukazać, że **Chrystus odpowiada na najgłębsze potrzeby ludzkiego serca**).

- **Autorytet rozumiany jako świadectwo życia**: Campagnaro **redefiniuje rolę autorytetu** w duszpasterstwie młodzieży. Nie chodzi o formalną władzę czy narzucanie zasad, lecz o **wiarygodne świadectwo** – wychowawca ma być **kimś, w czym życiu proponowana młodym tradycja już się zrealizowała**. Taki autorytet z **doświadczeniem żywej wiary** staje się dla młodych punktem odniesienia: zamiast tylko nauczać, **ucieleśnia przekaz wiary**. Według Campagnaro (za Giussanim) **osoba wychowawcy** powinna świadczyć o pięknie i prawdzie wiary własnym życiem – tylko wtedy młodzi zaufają i zechcą pójść drogą, którą im pokazuje. Jest to wezwanie do autentyczności i spójności życia duszpasterzy jako kluczowego elementu nowoczesnej **strategii wychowawczej w Kościele**.

Źródła: ks. Matteo Campagnaro, *Wiara to fascynujące spotkanie. Przekaz wiary w społeczeństwie zsekularyzowanym na podstawie pism Luigiego Giussaniego*, Oficyna Wyd. ADAM, Warszawa 2017; wypowiedzi z prezentacji książki i omówienia prasowe.